

10 Αυγούστου 2021

Άγιος Αμβρόσιος Μεδιολάνων: Σύντομη ερμηνεία του «Πάτερ ημών»

/ [Σοφίας Πατερικής Απαύγασμα](#)

Άγιος Αμβρόσιος Επίσκοπος Μεδιολάνων.

(Επιμέλεια Στέλιος Κούκος)

Ερμηνεία του «Πάτερ ημών», από τις Κατηχήσεις του αγίου Αμβροσίου, επισκόπου Μεδιολάνων

Οι άγιοι Απόστολοι παρεκάλεσαν τον Χριστό: «Κύριε, δίδαξον ημάς προσεύχεσθαι, καθώς Ιωάννης edίδαξε τους μαθητάς αυτού» (Λουκ. ια', 1). Τότε ο Κύριος τους παρέδωσε την Κυριακή προσευχή (Ματθ. στ', 9-13).

Πάτερ ημών

Η πρώτη λέξι, πόσο είναι γλυκειά! Μέχρι τώρα δεν τολμούσαμε να στρέψωμε το βλέμμα προς τον ουρανό. Χαμηλώναμε τα μάτια στην γη και, ξαφνικά, δεχθήκαμε την χάρι του Χριστού κι όλα τα αμαρτήματά μας συγχωρέθηκαν.

Από πονηροί δούλοι, που ήμασταν, εγίναμε καλοί «υιοί».

Μην υπερηφανευώμεθα, όμως, για την δική μας προσπάθεια, αλλά για την χάρι του Χριστού. «Χάριτί εστε σεσωσμένοι», λέγει ο Απόστολος Παύλος (Εφεσ. β', 5).

Το να ομολογήσωμε την χάρι, δεν είναι οίησι, δεν είναι έπαρσι, αλλά πίστι. Το να διακηρύξωμε αυτό που ελάβαμε δεν είναι υπερηφάνεια, αλλά αφοσίωσι· ας υψώσωμε τα μάτια προς τον Πατέρα, που μας αναγέννησε με το λουτρό του

Βαπτίσματος, προς τον Πατέρα, που μας «εξηγόρασε» με τον Υιό Του κι ας πούμε: «Πάτερ ημών».

Είναι αυτή μια καλή, μια ταπεινή καύχησι.

Σαν ένα παιδί, τον ονομάζομε πατέρα.

Αλλά, μη διεκδικούμε κάποιο προνόμιο. Με τον ειδικό κι απόλυτο τρόπο δεν είναι Πατέρας παρά του Χριστού μονάχα· για μας είναι ο κοινός Πατέρας.

Γιατί μόνο Εκείνον τον εγέννησε, ενώ εμάς μας εδημιούργησε.

Ας λέμε λοιπόν και μεις, κατά χάριν, «Πάτερ ημών», για να γίνωμε άξιοι να είμαστε παιδιά Του.

Ας κάνωμε δική μας την εύνοια και την τιμή, που εχάρισε στην Εκκλησία.

Ο εν τοις ουρανοίς

Τι σημαίνει «ο εν τοις ουρανοίς»; ας ακούσωμε την Γραφή, που λέγει: «Υψηλός επί πάντα τα έθνη (υψηλότερος από όλα τα έθνη), ο Κύριος, επί τους ουρανούς η δόξα αυτού» (Ψαλμ. ριβ', 4).

Παντού θα δούμε να γίνεται λόγος ότι ο Κύριος είναι στους ουρανούς, για τους οποίους λέγει ο ψαλμωδός: «Οι ουρανοί διηγούνται δόξαν Θεού» (Ψαλμ. Ιη', 2).

Ο ουρανός είναι εκεί οπού έχουν σταματήσει οι αμαρτίες.

Ο ουρανός είναι εκεί οπού οι παραβάσεις τιμωρούνται.

Ο ουρανός είναι εκεί οπού δεν υπάρχει καμιά πληγή θανάτου.

Αγιασθήτω το όνομά σου

Τι σημαίνει «αγιασθήτω;».

Σαν να ευχώμαστε να αγιασθή Εκείνος, που είπε: «άγιοι έσεσθε, ότι άγιος εγώ Κύριος ο Θεός υμών» (Λευϊτ. ιθ', 2).

Σαν να έχη την δύναμι ο δικός μας λόγος, να αυξήση τη δική Του αγιότητα... Όχι, δεν είναι αυτό. Ζητάμε να αγιασθή ο Θεός «εν ημίν», εντός μας.

Το αγιαστικό του έργο να φθάση σε μας.

Ελθέτω η βασιλεία σου

Άρα γε δεν είναι αιώνια η βασιλεία του Θεού;

Ο Ιησούς λέγει: «Εγώ εις τούτο γενένημαι και εις τούτο ελήλυθα εις τον κόσμον» (Εγώ γι αυτό γεννήθηκα και γι' αυτό ήλθα στον κόσμο, Ιωάν. ιη', 37), και μεις λέμε: «ελθέτω η βασιλεία σου», σαν να μην έχη έλθει· όμως, το αίτημα αυτό έχει ένα διαφορετικό νόημα.

Ο Θεός έρχεται, όταν δεχώμαστε την χάρι Του. Ο ίδιος το βεβαιώνει: «Η βασιλεία του Θεού εντός υμών εστί» (Λουκ. ιζ', 21).

Γενηθήτω το θέλημά σου, ως εν ουρανών και επί της γης

Με το Αίμα του Χριστού όλα ειρήνευσαν και στον ουρανόν και στην γη.

Ο ουρανός αγιάσθη, ο διάβολος εκδιώχθη.

Βρίσκεται πια εκεί, όπου βρίσκεται ο άνθρωπος, τον οποίον απάτησε.

«Γενηθήτω το θέλημά σου» σημαίνει να έλθη ειρήνη στην γη, όπως υπάρχει στον ουρανό.

Τον άρτον ημών τον επιούσιον δος ημίν σήμερον

Προτού εκφωνήσει ο ιερέας, κατά την Θ. Ευχαριστία, τα λόγια του Χριστού: «Λάβετε φάγετε... πείτε εξ αυτού πάντες...», αυτό που προσφέρομε ονομάζεται άρτος. Μετά την εκφώνησι δεν το ονομάζομε πια άρτο, αλλά Σώμα.

Γιατί, όμως, στην Κυριακή προσευχή, την οποίαν απαγγέλλομε μετά τον καθαγιασμό, λέμε «τον άρτον ημών»;... Αλλά, προσθέτομε «τον επιούσιον», δηλαδή τον απαραίτητο για την συντήρησι της ουσίας· την υπόστασι της ψυχής μας δεν την ενισχύει ο άρτος ο υλικός, που μπαίνει στο σώμα μας, αλλ' ο άρτος ο ουράνιος· τον ονομάζομε, όμως, κι «επιούσιο», που σημαίνει επίσης «καθημερινό», γιατί οι αρχαίοι ονόμαζαν την «αύριον»: «επιούσαν ημέραν». Έτσι εκφράζομε δύο έννοιες με μια λέξι.

Εάν, όμως, ο άρτος αυτός είναι και καθημερινός και απαραίτητος για την συντήρησι της ουσίας, γιατί περιμένομε να περάση ένας ολόκληρος χρόνος, για να μεταλάβωμε; ας λάβωμε κάθε ημέρα αυτό που μας χρειάζεται κάθε ημέρα.

Ας ζούμε κατά τέτοιο τρόπο, ώστε να είμεθα άξιοι να μεταλαμβάνωμε κάθε ημέρα. Γιατί, εκείνος που δεν είναι άξιος να τον λαμβάνη κάθε ημέρα, δεν θα είναι άξιος να τον δεχθή ούτε μια φορά τον χρόνο.

Ο Ιώβ προσέφερε κάθε ημέρα θυσία για τους γιους του, από φόβο μήπως διέπραξαν κανένα αμάρτημα με τα λόγια ή με τις ενθυμήσεις της καρδιάς τους (Ιώβ α', 5). Και μεις ακούμε πως, κάθε φορά που προσφέρεται η αναίμακτος θυσία, αναπαριστάνεται ο θάνατος και η Ανάστασι και η Ανάληψι του Κυρίου, και ξαναδίδεται η συγχώρησι των αμαρτιών, και δεν δεχόμεθα τον άρτο της ζωής;

Όποιος έχει μια πληγή ζητάει κάποιο φάρμακο. Το να είμαστε υποταγμένοι στην αμαρτία είναι μια πληγή. Το ουράνιο φάρμακο είναι τα άχραντα Μυστήρια.

Αν μεταλαμβάνωμε κάθε ημέρα, τότε η κάθε ημέρα είναι για μας μία «σήμερον». Εάν σήμερα ο Χριστός είναι μέσα μας, αναγεννάει κι ανασταίνει την σημερινή μας ημέρα. Με ποιον τρόπο;

Ο Πατήρ ο εν τοις ουρανοίς λέγει στον Ιησού: «Υιός μου ει συ, εγώ σήμερον γεγέννηκά σε» (Ψαλμ. β', 7).

Το «σήμερον» είναι η ημέρα κατά την οποίαν ο Χριστός ανασταίνεται. Υπάρχει το χθες και το σήμερα· όμως, ο Απόστολος λέγει: «Η νυξ προέκοψεν, η δε ημέρα

ήγγικεν» (Ρωμ. ιγ', 12). Η νύχτα της «χθες» πέρασε. Η σημερινή ημέρα έφθασε.

**Άφες ημίν τα οφειλήματα ημών,
ως και ημείς αφίεμεν τοις οφειλέταις ημών**

Ποιο άλλο είναι το «οφείλημα», το χρέος, εκτός από την αμαρτία; αν δεν δεχώμασταν χρήματα από έναν ξένο δανειστή, δεν θα χρωστούσαμε. Ακριβώς γι' αυτόν τον λόγο μας καταλογίζεται αμαρτία.

Είχαμε στην διάθεσί μας το «χρήμα» και ωφείλαμε μ' αυτό να γεννηθούμε πλούσιοι. Ήμασταν πλούσιοι, πλασμένοι «κατ' εικόνα και καθ' ομοίωσιν Θεού» (Γεν. α', 26-27). Εχάσαμε αυτό που κατείχαμε, δηλαδή την ταπείνωσι, όταν από υπερηφάνεια προεβάλαμε διεκδικήσεις. Εχάσαμε το χρήμα μας. Εμείναμε γυμνοί σαν τον Αδάμ.

Πήραμε από τον διάβολο ένα δάνειο, που δεν μας ήταν απαραίτητο.

Κι έτσι εμείς, που ήμασταν ελεύθεροι «εν Χριστώ», εγίναμε αιχμάλωτοι του διαβόλου. Ο εχθρός κρατούσε το γραμμάτιο. Αλλ' ο Κύριος το κάρφωσε πάνω στον Σταυρό και το έσβησε με το Αίμα Του (Κολ. β', 14-15). Εξάλειψε το χρέος και μας ελευθέρωσε.

Επομένως έχει ιδιαίτερη σημασία αυτό που λέμε: «Άφες ημίν τα οφειλήματα ημών, ως και ημείς αφίεμεν τοις οφειλέταις ημών». Ας το προσέξουμε: «άφες ημίν..., ως και ημείς αφίεμεν...», (Συγχώρησέ μας..., όπως κι εμείς συγχωρούμε).

Αν συγχωρούμε, τότε κάνομε κάτι που είναι απαραίτητη προϋπόθεσι για να συγχωρηθούμε. Αν δεν συγχωρούμε, πώς ζητούμε, πώς απαιτούμε από τον Θεό να μας συγχωρήσει;

**Και μη εισενέγκης ημάς εις πειρασμόν,
αλλά ρύσαι ημάς από του πονηρού**

Ας το προσέξουμε αυτό: «Μη εισενέγκης», μη μας αφήνεις να πέσωμε σε πειρασμό, στον οποίο δεν μπορούμε να αντισταθούμε. Δεν λέγει: «Μη μας οδηγείς στον πειρασμό».

Αλλά σαν αθλητές, που θέλουμε να αγωνιστούμε, ζητάμε να έχωμε την δύναμι να αντισταθούμε στον εχθρό, δηλαδή στην αμαρτία.

Ο Κύριος, που σήκωσε στους ώμους Του τις αμαρτίες μας και συγχώρησε τα λάθη μας, είναι ικανός να μας προστατεύσει και να μας φυλάξει από τα τεχνάσματα του διαβόλου, που μας πολεμάει, ώστε ο εχθρός, που γεννάει συνεχώς το κακό, να μη μας κατακτήσει· όποιος εμπιστεύεται στον Θεό, δεν φοβάται τον διάβολο. Γιατί «ει ο Θεός υπέρ ημών, τις καθ' ημών;» (Ρωμ. η', 31).

Σ' Αυτόν, λοιπόν, ανήκει η τιμή και η δόξα, νυν και αεί και εις τους αιώνας των

αιώνων. Αμήν.

Από την ιστοσελίδα:

[http://users.uoa.gr/~nektar/orthodoxy/paterikon/ambrosios_mediolanwn_kyriakh_proseyxh.](http://users.uoa.gr/~nektar/orthodoxy/paterikon/ambrosios_mediolanwn_kyriakh_proseyxh)

<https://bit.ly/3fOjfKM>